

Aloitampa Kakaravaarasta.

Mitkä ovatkaan Oulun Kakaravaaran rajat? Siinä kysymys, joka milloin puoliileikillä, milloin puoliosissa otetaan keskusteltavaksi, kun kaksi tai kolme vanhaa oululaista sattuu yhteen tai uusi oululainen kysyy, missä se sellainen vaara, eihän täällä ole mäkiäkään.

Kyllä minulle Kakaravaara aina on ollut käsitteenä yhtä selvä kuin Teuvo Pakkalan Vaara, mutta olin jo kasvanut nykyiseen kengännumerooni, kun ensi kerran kuulin puhuttavan Vaaran rajoista. Istuttiin muinaisen Ynnin salissa hautajaiskahveilla, kun kaksi avojalkaista rupesi puhumaan Kakaravaarasta. Toinen heistä oli kai syntynytkin Vaaran laella, kun taas toinen ei ollut koskaan osannut pitää itseään kakaravaaralaisena. Siinä kuulin, että tuo kakaravaaralainen oululainen hyväntahtoisesti myhäillen myönteli, että toki kakaravaaralaiseksi juuri ja juuri voitiin hyväksyä myös silloisen ja samalla myös nykyisen Hallituskadun toisella puolella asunut, mutta sen lähemmäs Asemakata ei Kakaravaaran rajaa totisesti voitu piirtää.

Muistan kuinka tuo juuri ja juuri-kakaravaaralainen veitikka silmäkulmassa kiitteli puhokumpalialaan, että sepä mukava tietää...

Tämä tuli mieleeni, kun äskettäin luin Kaisi Mikkolan, Kalevan kulttuuritoimittajan, pakinan Vanha väistyy. Siinä hän asiaa ehkä sen enemämpä ajattelemaa tulee puhutelleeksi Kakaravaarana,

vaaranlaitana, korttelipuolikaista, jossa vielä jokin aika sitten sijaittivat Mäkelininkadun tuntumassa Kajaaninkadun kulmatontilla Tervaskannon perikunnan talot ja Linnankadun kulmatontilla Oulujoen kunnantoimiston talot, sitä ennen "Pohjois-Suomen Keskinäisen" rakennukset.

Minä olen nuori tämän asian todistajaksi, vaikka kuinka olen avojalkanen. Todistajaksi sopii minua paremmin itse vaka vanha Paulaharju, Samuli itse. Hän kertoo Kakaravaarasta tarkemmin kuin kukaan toinen Otavan vuoden 1921 (muistaakseni) Maailmanimisessä kirjallisessa julkaisussa.

Kaisu Mikkola jatkaa pakinaansa Sara Wacklinilla. Saattaa olla, että Sara-mamselli olisi tullut mieleeni ilman tätäkin selvää hoksaususta. Leikkasin nimittäin talteen Liitosta jo puolenkymmentä vuotta sitten artikkelin, josta selviää, että Sara Wacklinin syntymäkotijäijä sijaitsi tontilla, jota nykyisin rajoittavat Asemakatu, Mäkelininkatu ja Kajaaninkatu, vuonna 1790 Ojakatu, Itäis-Pitkäkatu ja Kajaaninkatu. Tämän tontin Kajaaninkadun kulma oli mainittu Tervaskannon perikunnan tonttia nurkitusten, vastapäätä nykyistä vanhaa Reinilän taloa. Saran isän kaupunginviskaali Zacharias Wacklinin kuoleman ja perunkirjoituksen jälkeen leski Catharina Ulander möi tuon tilavan tonttinsa, ilmeisesti jo 1794. Wacklinin tontilla ollut melko vaatimaton ra-

kennus, kahdeksan pientä tupaa, joita yhdisti porstua, aitta, jonka alla oli vanha holvattu kellari ja kaivo hävisivät siltä paikalta viimeistään tulipalossa 23. toukokuuta 1822.

Ehdin minäkin yhden kerran nähdä Pauli Huotarin TV:lle valmistaman filmin Sara Elisabet Wacklinista, mutta olisin halunnut nähdä sen uudelleen. Olin ehtinyt kuvitella Huotarin kuvauksen paljolti toisenlaiseksi kuin mikä se sitten oli, minkäpä mielikuvituksellen tekee, mutta mukava kokonaisuus kuvista näinkin syntyi, asiat tarkkaankin tutkien jokseenkin virheetön.

Huotarin käyttämät kuvat, mm. Hilka Inkanal herkäät piirustukset, antavat kyllä illuusion vanhasta Oulusta, vaikka Inkanal piirustukset tietysti ovatkin Wacklinin jälkeiseltä ajalta. Sensijaan ihmettelen, mihin jäi esimerkiksi se vanhaakin vanhempi piirustus Oulusta, jota on epäilty suoraan Sara W:n itsensä piirustamaksi. Samoin ihmettelen suuresti, mihin jäivät ne Oulun katumuiljoöt, jotka sellaisinaan olivat pystyssä, jo koulumamselli Wacklinin viimeisinä Oulun vuosina eli vuosina 1830—34! Wacklinin tyttökoulu toimi noina vuosina Franzénin talossa, joka jo silloin oli Franzénin talo. Siitäpä myös muistolaatta Kajaaninkadun puoleisessa seinässä! Ja se Kajaaninkadun puoli talosta oli suurinpiirtein samannäköinen jo Saran aikana. Pystyssä oli silloin jo myös lyseotalon Franzénin puoleisen julkisivun keskiosa, uusi triviaalikoulu, ikkunoineen kaikkineen yhä alkuperäisen näköinen. Valmis oli myös kirkko, nykyinen Tuomiokirkko, vaikka sen torni nousikin vasta mamsellimme lähdon jälkeen. Mutta tarvitsiko sitä kuvata! Ja paikallaan nykyisellään kohosi myös N.M. K. Y:n puinen päärakennus korkean vanhan kivijalkansa päällä. Ymmärän siis hyvin Kaisi Mikkolan ihmettelyn.